

- V zastupiteľstve župy je málo žien a mladých
- Zámok plný záhad: tajný šuflík aj duchovia
- Páni spomínali na zimný prechod Tatrami

Maslo čoskoro zlacnie. Na predraženie nie sú dôvody

Odborník na chov dojníc upokojuje spotrebiteľov. Podľa neho nie je jediný dôvod, aby ceny masla stúpali ešte aj po vianočných sviatkoch.

NITRA. Katastrofálne sumy, za ktoré teraz kupujeme maslo, sa vystupňujú krátko pred Vianocami. Spotrebiteľia, ktorí už teraz v nemom úžase pozorujú, na akú cifru vyskočilo za posledný rok maslo, tak ešte môžu byť niekoľko týždňov nemilo zaskočení.

Po Vianociach však vymiznú všetky dôvody, ktoré vyhnali ceny masla do závratných výšin. Tvrdí to Ján Huba, odborník na chov dojníc z Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra - Výskumného ústavu živočíšnej výroby Nitra.

Prečo maslo dramaticky zdraželo?

Štvrtá kila masla sa dnes vo viacerých supermarketoch predáva za tri eurá. Kilo masla tak kúpíte za dvanásť eur, pritom vlni zhruba v tomto čase stálo kilo masla len sedem eur.

Takýto dramatický nárast cien ale štát ani výrobcovia na Slovensku nedokážu nijako ovplyvniť. Slovensko je príliš malé a v cenotvorbe nezohráva takmer žiadnu úlohu. Okrem toho už niekoľko rokov nie sme sebestační vo výrobe masla, vyprodukuje ho asi iba polovicu z množstva, ktoré spotrebujeme.

Prečo cena masla vyskočila tak dramaticky a to v takom krátkom čase? Expert tvrdí, že za tým stálo hneď niekoľko faktorov, ktoré sa navzájom stretli v rovnakom čase.

„Po zrušení mliečnych kvót zhruba pred tromi rokmi v Európskej únii nastal prebytok mlieka, a to sa odzrkadlilo v rapidnom poklese cien. Kým farmár predtým dostával 35 centov za liter mlieka, zrazu dostáva iba 20 centov za liter. Keď je nízka cena, začína sa menej produkovať, preto poklesla vý-

Maslo vyrobili aj počas festivalu Agrofilm. FOTO: ZDENKA ZIHLAVSKI

roba mlieka v celosvetovom meradle o 3-4 percentá, čo je dosť,“ hovorí Ján Huba.

Súčasne s poklesom výroby ale vzrástol dopyt po masle, a to napríklad v krajinách ako sú Čína či India, ale aj inde vo svete. To podľa Hubu súvisí so zvyšujúcou sa životnou úrovňou.

„Platí, že čím viac stúpa životná úroveň, tým viac rastie spotreba živočíšnych bielkovín a tukov, teda produktov, ako sú mäso, mlieko, maslo, syry, jogurty, šľahačky alebo čokolády. Zhruba pred rokom sa teda spojili tieto dve situácie - nižšia ponuka mlieka na svetových trhoch a súčasne nárast dopytu po mliečnych výrobkoch,“ vysvetľuje Ján Huba z výskumného ústavu.

Vyspelé krajiny jedia viac masla

Slovensko v týchto trendoch nie je výnimkou, aj tu spotreba masla za posledné desaťročie výrazne vyskočila. Kým v roku 2008 skonsumoval Slováčik 2,2 kíl masla za rok, vlni to už bolo 3,9 kíl a odborníci očakávajú, že v tomto roku sa spotreba masla prehupne nad štyri kilogramy na osobu.

Len medziročne narástla spotreba masla až o trinásť per-

cent. V roku 2015 Slováci skonsumovali 3,6 kíl masla a o rok neskôr už 3,9 kíl.

Stále je to však nič v porovnaní so skutočne vyspelými krajinami. Takí Francúzi zjedia ročne až osem kíl masla a Nemci šesť. A len pre zaujímavosť - masla zjeme ročne zhruba toľko, čo hovädzieho mäsa, ktorého konzumácia sa tiež pohybuje na úrovni okolo štyroch kíl na osobu. Prítom pred dvoma desaťročiami sme hovädziny konzumovali päťnásobok.

Stúpajúcej spotrebe masla napomáha aj fakt, že pominuli fámy o tom, aké sú maslo či masť nezdravé. Obyvatelia vyspelých krajín západnej Európy či Ázie, v ktorých je priemerný vek takmer o desať rokov vyšší ako v strednej Európe, zjedia viac produktov, ktoré obsahujú viac ako 5 percent mliečného tuku. Takými to výrobkami sú napríklad maslo, syry či jogurty.

Ceny klesnú po Vianociach

Čo sa teda bude diať s cenami masla? Zainteresovaní hovoria, že hoci vešteckú guľu nemajú, už čoskoro očakávajú na pulkoch lacnejšie maslo.

„Momentálne vzrastá počet dojníc aj produkcia mlieka vo

svete. O cenách mlieka rozhoduje jedna mliekareň Fonterra na Novom Zélande. Tá ma aukcie každý týždeň a posledné aukcie hovoria, že začína klesať cena mlieka aj masla. Myslí si, že po novom roku môžeme byť pripravení na pokles ceny, ide len o to, akou intenzitou cena masla poklesne,“ dodal Ján Huba.

TOMÁŠ HOLÚBEK

Lipican je v zozname kultúrneho dedičstva

Lipican patrí medzi najstaršie kultúrne plemená koní chovaných vo svete. Vyšľachtený bol v rakúsko-uhorskej monarchii v žrebčine Lipica na území dnešného Slovenska.

ILUSTRÁČNÉ FOTO: JÁN KROŠLÁK

TOPOĽČIANKY. Chov plemena koní lipican sa stal súčasťou Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Doklad o zápise prevzali zástupcovia žrebčína z rúk ministra kultúry Mareka Madariča 6. novembra.

Zápis do národného zoznamu je základnou podmienkou na uchádzanie sa o zápis do svetového zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva (UNESCO). V ňom má Slovensko zatiaľ štyri zápisy.

O ďalší sa usiluje žrebčín v Topoľčiankach v úzkej spolupráci so Slovinskom, Rakúskom, Maďarskom a Chorvátskom. „V marci budúceho roka by mala byť prostredníctvom garanta projektu Slovenska podaná do Paríža žiadosť o zápis lipicana v týchto krajinách a v týchto žrebčínach do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva,“ povedal riaditeľ žrebčína Michal Horný.

Lipican patrí medzi najstaršie kultúrne plemená koní chovaných vo svete. Vyšľachtený bol v rakúsko-uhorskej monarchii v žrebčine Lipica na území dnešného Slovenska. Tam v roku 1580 založil cisár Karol II. žrebčín, v ktorom poveril šľachtiteľov úlohou vyšľachtiť elegantného, tvrdého karosiéra pre cisárske dvory.

Prvé záznamy o chove plemena lipican na strednom a severnom Slovensku sú z 18. storočia. Do Topoľčianok bolo v roku 1921 dovezených 32 originálnych lipicanských kobyliiek narodených v rokoch 1915 až 1916 a jeden originálny žrebec Neapolitano Gratia, ktorý patrí k jednej zo šiestich klasických línií lipicanských koní. Stádo má teraz v priemere 40 lipicanských kobyli, tri až štyri kmeňové žrebce a dorast kobyliiek a žrebčiekov. **(TASR)**

Na hrade už majú zimný režim

NITRA. Nitriansky hrad funguje od začiatku novembra v zimnom režime. Podľa riaditeľky neziskovej organizácie Castellum Veroniky Pleštinskej bude počas zimných mesiacov uzavretá katedrálka veža i kazematy. Vstup do hradného areálu bude až do konca marca bezplatný. Dôvodom úprav otváracích hodín je nižšia návštevnosť hradného areálu počas zimných mesiacov.

„Ohlásené skupinové návštevy so sprievodcom budú môcť aj počas tohto obdobia navštíviť kazematy a ak to dovolí počasie, aj hradnú vežu,“ povedala Pleštinská.

Nitriansky hrad. FOTO: (JK)

Nitriansky hrad navštívi ročne viac ako 60 000 návštevníkov. Prehliadka sprístupnených expozícií trvá približne hodinu. Počas zimného reži-

mu bude Diecézne múzeum otvorené len počas víkendov od 10. do 15. hodiny, hradný areál a katedrála budú sprístupnené denne do 16. hodiny. **(TASR)**

NÁBOROVÝ DEŇ
VODIČOV MHD
28. 11. 2017

MZDA
OD 900 €

VODIČSKÝ PREUKAZ SKUPINY D
TI ZAPLATÍME

REGISTRUJ SA
DO 24. 11. 2017

vodici@dcb.sk
02/5950 2234

DOPRAVNÝ PODNIK
BRATISLAVA

BYŤ VODIČOM
MHD V BRATISLAVE
SA OPLATÍ!